

HE 51/2026 vp / Hallintovaliokunnan kuuleminen 24.4.2026

Sisäministeriö toimittaa seuraavat lisätiedot hallintovaliokunnan kuulemisessa 24.4.2026 esiin nousseisiin kysymyksiin:

Arvio täytäntöönpanokieltohakemusten määrästä

Hallituksen esityksessä lakimuutoksen johdosta tehtävien täytäntöönpanokieltohakemusten määrää arvioitaessa on vertailukohtana käytetty turvapaikka-asioissa käytettävää oletamaa siitä, että noin 90 %:ssa kielteisistä turvapaikkapäätöksistä valitetaan hallinto-oikeuteen. Esimerkiksi vuonna 2024 tehtiin yhteensä 2 344 karkottamispäätöstä, joista 1 965 päätöksessä henkilö päätettiin karkottaa maasta. Kyseisiin karkottamispäätöksiin sisältyy myös turvapaikkaperusteiset karkottamiset, joita on tehty viime vuosina noin sata vuositasolla sekä rikosperusteiset karkottamiset, joiden määrä on vaihdellut kahdensadan molemmin puolin viime vuosina. Näin ollen edellä kerrotulla 90 %:n olettamalla laskettuna karkottavien ja sen johdosta valituksen tekevien ja samassa yhteydessä täytäntöönpanon keskeyttämistä tai kieltämistä hakevien määrä vaihtelisi vuoden 2024 luvuilla noin 1 500-1 800 henkilön välillä.

Maahanmuuttoviraston tietojen mukaan vuonna 2025 tehtiin yhteensä 3 160 karkottamispäätöstä (2 917 luvattoman oleskelun ja 243 rikoksen perusteella), joista 2 207 päätöksestä valitettiin (n. 64 %). Karkottamispäätöksen täytäntöönpanon keskeyttämistä tai kieltämistä koskevia hakemuksia tehtiin yhteensä 754 (n. 24 %). Täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä haettiin suhteellisesti jonkin verran enemmän rikosperusteisissa karkottamisissa (87 hakemusta). Viime kädessä valitusten ja täytäntöönpanokieltohakemusten määrä riippuu tehtävien karkottamispäätösten määrästä. Karkottamispäätöksen saaneiden määrä on ollut kasvussa.

Maksuton oikeusapu

Oikeusapulain (257/2002) 1 §:n mukaan oikeusapua annetaan valtion varoin henkilölle, joka tarvitsee asiantuntevaa apua oikeudellisessa asiassa ja joka taloudellisen asemansa vuoksi ei kykene itse suorittamaan sen hoitamisen vaatimia menoja. Oikeusapulain 2 §:n mukaan myös kolmannen maan kansalaiselle voidaan antaa oikeusapua, jos hänen asiaansa käsitellään Suomen tuomioistuimessa.

Lain 3 §:ssä säädetään oikeusavun antamista koskevista taloudellisista edellytyksistä. Oikeusapua annetaan hakemuksesta korvauksetta tai omavastuuosuutta vastaan hakijan taloudellisen aseman perusteella. Hakijan taloudellinen asema arvioidaan hänen kuukausittain käytettävissään olevien varojen (käyttövara) ja varallisuuden perusteella. Tästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa oikeusavusta (388/2002). Kor-

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

vauksetta oikeusapua voi saada, jos henkilön käyttövara ei ylitä 600 euroa kuukaudessa. Jos yksinäisen henkilön käyttövara on yli 1 300 euroa kuukaudessa, oikeusapua ei myönnetä. Perusomavastuuosuuden määrä 600 ja 1 300 euron välillä määritetään asetuksessa.

Yksittäinen tapaus

Sisäministeriö varautuu kertomaan kuulemisessa esiin nousseesta yksittäisestä tapauksesta hallituksen esitystä 51/2026 vp koskevassa vastinekuulemisessa.